

Mediabeleidsplan 2023 - 2026

Inleiding

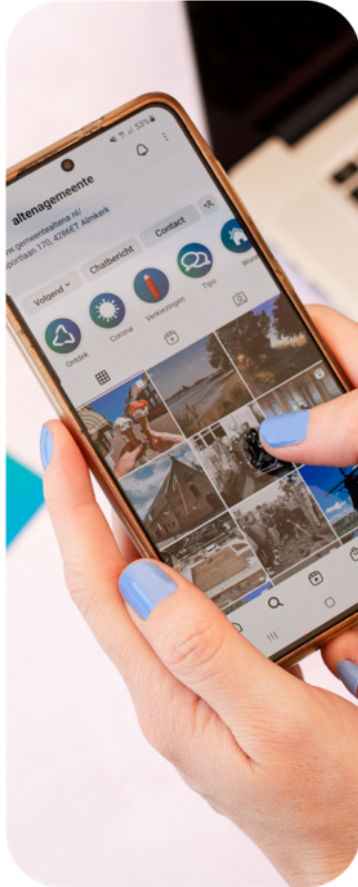
Elke gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid in het open en transparant omgaan met de media en om het stelsel van de lokale democratie in stand te houden. De zorg voor onafhankelijke journalistiek hangt hier direct mee samen. In dit mediabeleidsplan lees je hoe wij in Altena omgaan met de media en hoe wij onze bijdrage zien als het gaat om het waarborgen van de onafhankelijke journalistiek binnen onze gemeente.

Leeswijzer

1. **Altena en haar omgang met de media**
We zoomen in op de waarde die de Gemeente Altena hecht aan een goede relatie met de media en hoe deze wordt geborgd.
2. **Medialandschap en relevante ontwikkelingen**
Hoe ziet het huidige medialandschap in Altena eruit? Welke ontwikkelingen en trends zijn er landelijk en in welke mate spelen die ook in Altena?
3. **Onze keuzes in het mediabeleid**
Daarna lees je over de keuzes die we maken in ons mediabeleid. De vraag is namelijk: Hoe zorgen we ervoor dat die lokale, onafhankelijke journalistiek gewaarborgd blijft binnen de gemeente Altena? We maken hierbij een onderscheid tussen commerciële lokale media en de Lokale Omroep die volledig draait op vrijwilligers.
4. **Mediabeleid en financiële ondersteuning**
Welke media ondersteunen wij wel, welke niet en waarom. In dit hoofdstuk is een aparte paragraaf gewijd aan de lokale omroep die een bijzondere positie inneemt in het medialandschap en daarmee ook op een eigen manier financieel wordt ondersteund.

Bijlagen

1. Overzicht van het medialandschap in Altena

1. Altena en haar omgang met de media

Onze contacten met de media zijn gebaseerd op wederzijds vertrouwen en respect. Wij erkennen het belang van onafhankelijke journalistiek om onze democratie te waarborgen. Journalisten moeten onafhankelijk en vrij hun werk kunnen doen. Altena informeert hen open en transparant.

De (strategisch) communicatieadviseurs zijn contactpersoon en verbindende schakel tussen gemeentebestuur, ambtelijke organisatie en journalist. Gedurende kantooruren is er altijd minimaal een adviseur beschikbaar en bereikbaar. (Strategisch) communicatieadviseurs werken niet vanuit piket maar ook buiten kantooruren staan zij de media waar mogelijk te woord.

Altena behandelt alle media op dezelfde manier

Om de journalistieke onafhankelijkheid te borgen, benaderen wij in principe alle media op dezelfde wijze. Dat betekent dat het cluster communicatie persberichten en persuitnodigingen altijd gelijktijdig naar de gehele perslijst verstuurt.

Dat geldt ook voor de wekelijkse collegebesluitenlijst die iedere week wordt verspreid. Onze perslijst bestaat uit lokale, regionale en landelijke media, inclusief door zichzelf aangemelde freelancejournalisten. Indien van toepassing bij het onderwerp wordt de lijst aangevuld met vaktechnische media.

Altena stelt zich dienstverlenend op naar de media

Vragen die wij van de media ontvangen, beantwoorden we altijd zo snel én zo compleet als mogelijk is. We halen proactief informatie op bij bestuurders en/of bij de ambtelijke organisatie. Als een inhoudelijk antwoord niet direct gegeven kan worden, benoemt de communicatieadviseur het proces en het verwachte tijdstip waarop het antwoord wel gegeven kan worden. Als de verwachtingen niet waargemaakt kunnen worden, koppelt de communicatieadviseur dat rechtstreeks aan de vraagsteller terug. We zijn ons bewust van de deadlines waar (lokale) media mee te maken hebben en houden daar waar het kan rekening mee. De media kennen de telefoonnummers van de (strategisch) communicatieadviseurs. Zij zijn veelal ook buiten kantooruren bereikbaar maar draaien geen piket diensten.

2. Medialandschap en relevante ontwikkelingen

In de gemeente Altena hebben we te maken met een vrij constant medialandschap. In bijlage 1 vind je een overzicht van de lokale en regionale spelers in ons medialandschap. Het gaat om de spelers die een bijdrage leveren aan de lokale democratie. En niet om commerciële (thema)edities die huis-aan-huis verschijnen.

Een stabiel medialandschap

De belangrijkste lokale spelers zijn de 2 gratis huis-aan-huisbladen (Het Kontakt en Altena Nieuws) en de Lokale Omroep die televisie en radio verzorgt. Deze spelers zijn al jarenlang succesvol zonder financiële hulp van de gemeente. De huis-aan-huisbladen hebben onafhankelijke journalisten in dienst. De Lokale Omroep werkt op basis van vrijwilligers. Het Commissariaat voor de Media heeft Stichting RTV Altena aangewezen als Lokale Omroep. Deze aanwijzing geldt tot en met 2023. De (deels lokale) online media die actief zijn in ons gebied opereren zelfstandig.

Druk op onafhankelijke journalistiek

De VNG geeft aan dat lokale media onder druk staan. Zo zijn er tegenwoordig steeds meer gemeenten die geen of slechts 1 huis-aan-huisblad hebben. Ook verkeren de lokale media in een financieel moeilijke positie volgens de VNG¹. In de gemeente Altena ligt de situatie van lokale media op papier iets genuanceerder.

Lokale huis-aan-huisbladen

Vorm: papier, (deels) online, (deels) sociale media

De twee genoemde titels bestaan in Altena al lange tijd commercieel naast elkaar. Beide huis-aan-huisbladen worden goed gelezen, ook onder jongere doelgroepen. Hoewel de advertentie-inkomsten tijdens de coronaperiode terugliepen, kunnen de huis-aan-huisbladen zelfstandig blijven bestaan zonder financiële steun van de overheid. Een ontwikkeling die we wel herkennen is de ontwikkeling die de VNG schetst van sterke concentratie en sanering van titels. In de afgelopen jaren heeft zich bij Het Kontakt een fusie voorgedaan. Voor Altena had deze fusie vooralsnog geen gevolgen. Het was een fusie van de overheid en er is en blijft een lokaal huis-aan-huisblad dat specifiek gericht is op gemeente Altena.

1) VNG Expertiseteam Vitalisering lokale journalistiek (2020). *Handvatten voor een breed gemeentelijk mediabeleid*. Pagina 9

Lokale Omroep

Vorm: Televisie en radio, online

De Stichting RTV Altena heeft op dit moment voldoende geschikte en bekwame vrijwilligers die met plezier hun taken oppakken. Zij zijn met name in de avond- en weekenduren beschikbaar. Tijdens 'kantooruren' is de beschikbaarheid (zeer) beperkt. De medewerkers krijgen intern een gedegen opleiding eventueel aangevuld met opleidingen van externe partijen.

Landelijk is het beeld dat er wel druk ontstaat op het werk bij de Lokale Omroepen. Dit wordt met name veroorzaakt door een tekort aan vrijwilligers die én flexibel inzetbaar zijn én over voldoende kwaliteit beschikken.

De omroep dient continu goede kwaliteit te laten zien. Eén keer per vijf jaar vraagt het Commissariaat voor de Media tijdens een nieuwe aanwijzingsprocedure advies aan de gemeenteraad. De gemeenteraad wordt gevraagd om te oordelen of de aanvrager aan de mediawettelijke vereisten voldoet

Regionale media met papieren uitgaves

Vorm: papier, online en sociale media

In het verspreidingsgebied voor papieren media verschijnen in Altena drie edities van regionale dagbladen. Alle drie maken zij onderdeel uit van DPG Media. Vooralsnog zijn er geen tekenen of aanwijzingen dat er landelijk wederom een fusie van grote mediaconcerns op handen is.

Regionale omroep

Vorm: Televisie, radio en online (met focus op clicks)

Omroep Brabant heeft een sterke onafhankelijke positie in Noord-Brabant. Landelijk ontstaat er een steeds hechtere samenwerking tussen de regionale omroepen en de NOS. Daarmee versterken de regionale omroepen hun doorzettingskracht zonder dat dat ten koste gaat van de eigen programmering. Onafhankelijke journalistiek is hiermee niet in het geding. De inwoner van Altena merkt relatief weinig van deze samenwerking.

Van lokale omroep naar streekomroep

Landelijke ontwikkeling

Landelijk speelt de vorming van streekomroepen. In de Mediawet is bepaald dat lokale omroepen een Lokaal Toereikend Media-Aanbod (LTMA) moeten verzorgen. De Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) en de VNG hebben in een convenant vastgelegd wat een eigentijds LTMA is. De NLPO ziet de streekomroepvorming als een (noodzakelijk) middel voor lokale omroepen om het LTMA beschikbaar en bereikbaar te maken.

Centraal in het Lokaal Toereikend Media-Aanbod staat een professioneel aangestuurde en goed zichtbare lokale omroep. *Het vormen van een streekomroep is niet wettelijk verplicht.*

Een LTMA voldoet aan de volgende eisen:

- Het aanbod is gericht op de omgeving waarin mensen wonen, werken, sporten, naar school gaan, uitgaan, winkelen en gebruik maken van publieke voorzieningen voor een streek met een eigen geografische, economische en sociaal-culturele identiteit of enige mate van samenhang. Dit gebied kan de gemeentegrenzen overschrijden;
- Het aanbod is voor iedereen in de streek bereikbaar en vindbaar;
- Het aanbod is onafhankelijk en draagt bij aan de lokale democratie;
- Het aanbod is beschikbaar op alle relevante platforms.
- Het aanbod is minimaal vijf dagen per week nieuws op alle kanalen en via alle mediatypen beschikbaar, inclusief redactionele bereikbaarheid van 24 uur per dag en zeven dagen per week bij calamiteiten.
- Het aanbod komt tot stand door een professionele bedrijfsvoering en er is sprake van een optimale kruisbestuiving tussen professionals en vrijwilligers, dan wel betaalde en onbetaalde krachten.

Ook in Altena

Ook de lokale omroep van de gemeente Altena zal zich regionaal moeten oriënteren. Wij vinden dit een goede ontwikkeling. Door regionaal meer samen te werken, komt er meer ruimte om elkaar te ondersteunen.

Altena vindt het echter belangrijk dat de lokale omroep zelfstandig kan blijven opereren. Het vormen van een streekomroep is geen doelstelling van het huidige college van B&W. De basis en de kracht van de omroep is dat de focus ligt op ons grondgebied en op de thema's die spelen in Altena en die voor onze inwoners van belang zijn. Juist vanwege de uitgestrektheid van ons gebied met 21 kernen is het behoud van de identiteit van Altena en haar Lokale Omroep essentieel. De omroep draagt bij aan verbinding en saamhorigheid. Zij moet zelf kunnen beslissen over programmering en zelf de keuzes kunnen maken in het al dan niet verslaan van actuele onderwerpen. Dat is de kracht van een lokale omroep.

Een regionale programmering leidt naar alle waarschijnlijkheid tot minder aandacht voor veel van onze kernen.

Deze uitgangspunten staan samenwerken onder een mogelijk regionaal overkoepelend orgaan niet in de weg.

Samenwerken kan op vele fronten. Voorbeelden daarvan zijn het gezamenlijk of op deelbasis inkopen van apparatuur, delen van studioruimtes, aanbieden van advertentieruimte of het opzetten van een vrijwilligerspool. Het is aan de deelnemende omroepen deze samenwerking vorm te geven.

Het overkoepelend orgaan is van belang voor het waarborgen van duurzame kwaliteit zodat de Lokale Omroep ook op de lange termijn haar belangrijke functie kan blijven vervullen.

3. Onze keuzes in het mediabeleid

Onafhankelijke journalistiek draagt bij aan het in stand houden van de lokale democratie. Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners en ondernemers op een objectieve manier geïnformeerd worden. In deze paragraaf lees je wat wij als onze rol zien in het waarborgen van de onafhankelijke journalistiek.

We onderschrijven het belang van onafhankelijke media in ons gebied

Het is belangrijk dat inwoners en ondernemers hun informatie uit onafhankelijke media kunnen halen: objectieve en betrouwbare informatie via onafhankelijke kanalen en in verschillende formats (*televisie, radio, app, papier, online en social media*). De journalistiek spiegelt en zorgt voor een kritisch geluid. Onafhankelijke, professionele journalistiek is belangrijk en noodzakelijk voor de lokale democratie. De journalistiek functioneert als een soort waakhond en controleert het bestuur en beleid van de gemeente Altena. Daarnaast kan onafhankelijke journalistiek ook de participatie stimuleren en sociale cohesie bevorderen. Onze visie sluit aan bij het kader van de VNG². Een extra belang dat wij als gemeente hebben bij lokale media is de hoeveelheid verschillende kanalen in ons gebied. Wij willen namelijk dat inwoners en ondernemers via verschillende kanalen aan informatie kunnen komen. Dit sluit aan bij onze speerpunten in onze Communicatienota 2022-2026: dichtbij, duidelijk en in dialoog.

4. Mediabeleid en financiële ondersteuning

Commerciële media

We blijven ons communicatiebudget actief inzetten bij lokale media

Landelijk lijkt het erop dat gemeentes minder (communicatie)budget besteden bij lokale media³. Wij kiezen ervoor om lokale media bewust mee te nemen in onze middenmix bij communicatieplannen. Dit doen we om onze inwoners en ondernemers zo optimaal mogelijk te informeren. Een voordeel hiervan is dat dit extra inkomsten voor de lokale media oplevert. Op deze manier dragen we dus indirect bij aan het in stand houden van de lokale media en de onafhankelijke journalistiek in ons gebied.

We blijven in principe weg bij structurele financiële steun aan commerciële lokale media

2) VNG Expertiseteam Vitalisering lokale journalistiek (2020). *Handvatten voor een breed gemeentelijk mediabeleid*.

3) VNG Expertiseteam Vitalisering lokale journalistiek (2020). *Handvatten voor een breed gemeentelijk mediabeleid*. Pagina 13.

Lokale media moeten een kritisch geluid kunnen laten horen en de lokale politiek kunnen confronteren en bevragen. Daarom willen wij als gemeente geen financiële banden die direct van invloed kunnen zijn op het functioneren van onafhankelijke journalistiek. Een voorbeeld: hoe onafhankelijk is een journalist als hij betaald wordt door de gemeente? Daarnaast past het niet binnen het beleid van gemeente Altena om structureel te financieren. Ons beleid sluit aan bij 'van buiten naar binnen'. Dit betekent dat we initiatieven en projecten vanuit inwoners en ondernemers willen ondersteunen waar mogelijk. Het initiatief, de basis, ligt wat ons betreft in de samenleving. Deze lijn gebruiken we ook in ons mediabeleid.

We maken optimaal gebruik van huis-aan-huisbladen als informatiekanaal

De huis-aan-huisbladen in Altena worden bovengemiddeld goed gelezen. Eerder hebben we hier uitvoerig onderzoek naar gedaan. Dat wil zeggen dat de gemeentelijke informatiepagina's door vele inwoners worden gezien.

Met de invoering van de Wet elektronische publicaties zijn we als gemeente verplicht onze officiële openbare bekendmakingen te publiceren op www.officielebekendmakingen.nl.

Dit betekent ook dat we deze bekendmakingen niet meer in het huis-aan-huisblad aan hoeven te bieden aan onze inwoners. Toch nemen wij ook de bekendmakingen mee op onze papieren pagina's (betaalde opdracht). De service aan de inwoners en het grote bereik zijn leidend bij deze keuze.

De gunning van de wekelijkse gemeentelijke informatiepagina's gebeurt via een aanbesteding

We dragen niet bij aan het in stand houden van overige regionale media

De relevante regionale media worden gevormd door commerciële bedrijven die in staat zijn om voor zichzelf te zorgen. Ook is er genoeg diversiteit in middelen aanwezig in de regio. Voor ons zijn dat twee redenen waarom wij ons als gemeente niet verantwoordelijk voelen om aan deze regionale media bij te dragen.

Financiële ondersteuning Lokale Omroep

De landelijke overheid stort jaarlijks een bedrag in het gemeentefonds met de vraag deze bijdrage door te zetten naar de Lokale Omroep

De bekostiging van de lokale publieke omroep is een verplichting vanuit de Mediawet. Met deze bijdrage wordt afhankelijkheid van advertentie-inkomsten beperkt en wordt continuïteit gegarandeerd. Altena houdt als bijdrage de richtlijn van het Rijk aan (in 2021: € 1,39 per huishouden). Omdat Altena dit voorstel vanuit het Rijk overneemt en het bedrag doorzet naar de Lokale Omroep, heeft de omroep een goede financiële basis waarmee zij zowel op TV als op radio als online hun journalistieke werk kunnen uitvoeren.

Mogelijkheden voor de Lokale Omroep extra inkomsten te genereren vanuit de gemeente Altena

We geven de Lokale Omroep de mogelijkheid commerciële opdrachten vanuit de gemeente te verzorgen

We ondersteunen de Lokale Omroep ook door hen te benaderen voor commerciële opdrachten. Dit zijn opdrachten die buiten de taak van de Lokale Omroep vallen om een bijdrage te leveren aan de lokale democratie. We betalen niet voor interviews of nieuwswaardige uitingen die relevant zijn als het gaat om lokale democratie. We betalen wél als het gaat om een opdracht die we anders ook bij een extern bureau hadden uitgezet. Denk aan de productie van een video of webinar of de inkoop van een advertentie. Het gaat om een win-winsituatie waarbij wij ondersteund worden in een communicatiebehoefte. Wij betalen een commercieel tarief voor de kwaliteit, kennis en expertise die de Lokale Omroep ons kan leveren. Dit biedt de Lokale Omroep financiële ruimte om ook andere redactionele programmering te verzorgen. Op deze manier dragen we ook indirect bij aan het in stand houden van de Lokale Omroep.

We geven lokale media de mogelijkheid een bijdrage aan te vragen voor eigen initiatieven

Lokale media kunnen een (financieel) beroep op ons doen bij specifieke mediaprojecten die hun kwaliteit verbeteren. We kijken met een positieve insteek naar deze aanvragen. Uiteraard hangt de financiële ondersteuning af van een aantal voorwaarden. Zo zullen we een commercieel bedrijf minder snel steunen dan een organisatie die draait op vrijwilligers. Het gemeentebestuur neemt de beslissing over deze financiering. We stellen eisen aan het project waar we aan bijdragen. Een aantal voorbeelden van zulke eisen:

- Het project draagt bij aan een kwaliteitsverbetering van de lokale media.
- Het project biedt meerwaarde aan inwoners van gemeente Altena.
- Het project heeft te maken met het onderwerp 'lokale democratie' en draagt daar substantieel aan bij.
- Het project komt van een lokale speler in het medialandschap. Onder lokaal verstaan we dat de journalistieke uitingen (edities of programma's) primair op het grondgebied van gemeente Altena zijn gericht.
- Het project draagt bij aan verbinding binnen de Altena-gemeenschap.

- Het project draagt bij aan de ondersteuning van vrijwilligers die zich inzetten voor de Altena-gemeenschap.
- Het project heeft zonder de financiële hulp van de gemeente geen kans van slagen.
- Het betrokken mediabedrijf maakt geen winst op het project.
- Voorbeeld: mediaprojecten die inwoners een kijkje achter de schermen geven rondom verkiezingen, raadsvergaderingen, gemeentelijke processen.

BIJLAGE 1

Overzicht van het medialandschap in Altena

De communicatie via onze eigen kanalen valt binnen ons communicatiebeleid. Over deze uitingen hebben we zelf zeggenschap en controle. In het overzicht hieronder zijn de eigen kanalen wel opgenomen om ze te vergelijken met het huidige medialandschap binnen de gemeente Altena. Een link tussen het communicatiebeleid en het mediabeleid is de advertentieruimte die we inkopen voor onze wekelijkse gemeentepagina in Het Kontakt.

	Eigen kanalen	Lokale spelers	Regionale spelers
Print	Wekelijkse gemeentepagina in Het Kontakt	Het Kontakt Altena Nieuws	BN De Stem Brabants Dagblad AD Rivierenland
Online	www.gemeentealtena.nl	https://www.hetkontakt.nl/region/heusdenenaltena https://www.altenatv.nl/ https://www.radioafm.nl/ https://www.altena.net/ https://www.digitaalburg.com	https://www.altena-regionieuws.nl/ https://www.omroepbrabant.nl/lokaal/altena
Sociale media⁴	 	 	

4) De meeste lokale en regionale spelers hebben ook hun eigen sociale-media-platforms. Hier staat een overzicht van de totale gebruikte sociale media. Het gebruik verschilt per speler.

			
Televi- sie		Altena TV ⁵	Omroep Brabant TV
Radio		Radio A-FM ⁶	Radio Omroep Brabant

---

5) Onderdeel van Stichting RTV Altena

6) Onderdeel van Stichting RTV Altena